

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes.	0'25 Ptas.
Estranjé un any	6'00 "
Número corrent.	0'05 cents.
No retornem ets originals.	

Direcció y Redacció: Arabí 6-pral.
Buzón: Kiosko, A. Cabrices.—Cort.

Direcció: **ES MASELE ROS**

Anuncis a n'es «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb variació)

Plana entera (prosa o vers).	100 Ptas.
id. mitja	60 >
id. quarta part.	35 >
Versos de 10 retres, «dècima»	2 >
id. 5 id. «quintilla»	1 >
Amb prosa CINCH centims per paraula.	

(Tirada: 4000 exemplars)

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humó

Veraniegas

Llega el verano; con él, las flores, los escotes, los calados, el zapato blanco, las corridas de toros, el sombrero de paja, la gota gorda, la Casa de Empeños, el chorbete, las fiestas callejeras y unas elecciones de Diputados a Cortes que traerán consigo mas cortes y recortes que no hace un cortador de oficio.

Las flores; belleza de la naturaleza que nos embalsama el olfato con su aroma, nos adorna al llevarla en el ojal y nos realza al ofrecérsela a la niña de nuestros sueños.

Los escotes; háccennos sentir varones ante un escote que nos permite ver el nacimiento del blanco seno de la vida, futuro manantial donde se nutrirán nuestros futuros retoños si la del escote es la misma que aceptando la flor no despreció nuestras amorosas relaciones.

Los calados; son el sueño dorado de los tobilleros, de los viejos verdes a quienes los años no les permiten tocar, mas si mirar intencionadamente por sobre las gafas que se sostienen en la rampa de su nariz.

El zapato blanco; linda funda que guarda el diminuto pie de la odalisca ante la cual nos sentimos Sultanés y aun mas si lo calza una coqueta de las que con su andar de «fijate bien» consigue helarnos los huesos.

Las corridas de toros; espectáculo legitimamente español que acabará por meter en el santoral dos idolos más; San Joselito y San Belmonte. Por una corrida, hay quien le pegaría dos navajazos a su esposa, tres tiros a sus hijos y hasta estrangularía a su suegra.

El sombrero de paja; liviano de peso y pesado de coste, expuesto está en los escaparates para quien guste; sopla el viento y el dueño emprende veloz carrera tras la galleta a la que los potentes rayos del astro padre, tuestan como a un cutis rifeño.

La gota gorda; la sudan los que trabajan como negros, (para no ganar nada) y la ven sudar los que trabajan como blancos (ganando un buen salario.)

La Casa de Empeños; refugio de peregrinos, abrigos, sábanas, paraguas y demás prendas invernales, privadas de la luz pública hasta el próximo Noviembre.

El chorbete; refrescante con el cual algún fresco se refresca la boca tomándolo, para después marcharse sin pagar y quedarse tan fresco.

Las fiestas callejeras; indispensables en nuestro suelo isleño, para blanquear las ennegrecidas fachadas que no ven la cal mas que cuando llega la fiesta del patrón de la barriada.

Elecciones de Diputados a Cortes; lucha de sanguijueleros que se disputan el preferido sitio para mejor chupar el turrón que les brinda su popularidad o martingala política.

Estas son las características del presente verano, y tras ellas se sucederán la caída de las flores, el cubrir de los escotes, la desaparición de los calados, la cuenta del zapatero, del sastre, de la modista, el pago de intereses en la Casa de Empeños y un crudo invierno gobernado por incapacitados, los que no sabrán dictar órdenes para que sus gobernados puedan calentarse ante el ardiente cisco que en años anteriores se regalaba y hoy se expende a precio de oro.

JORGE MARTÍ ROSSELLÓ.

El Rey Herodes Manacorí

Sa ven a Manacó: A Can Mitja-Bota, a ca es Co-responsal de FOCH Y FUM y a ses principals libreríes. A Palma: A tots es Kioskos y a sa Direcció de FOCH Y FUM.

Preu 2 reals

Sa mort de D. Feliu y de sa perdiu

La señora Joaquina estaba inconsolable. Es mateix día que morí D. Feliu (es seu seño) li morí na Mónica (perdiu d'es seu espós també, molt curiosa y capritxosa.)

Estava a devant sa gabi buida a dins caseua exclamant:—¡Oh perdiueta d'en Feliu tant bona com eres y tanta alegría com ma daves! Mort en Feliu, morta tu, sa queda sa gabi buida, ¿qui será es venturós que l'omplirá?

D Gabriel vahinat de la señora Joaquina, en tenía una de perdiu (que no es cosa extraña per un cassadó) y aprofitant es moment, sentint exclamá la señora Joaquina, per consolarlé hey puja y li digué:

—¿Que li passa señora Joaquina?

—Una desgracia molt grossa y ja duré sa pesadilla demunt jo tot es temps de sa vida.

—Sa mort de D. Feliu. ¡Pobre D. Feliu!

—Y de sa seua perdiu. ¡Pobreta! Cada vegada que veuré sa gabi buida pensaré tant amb uu com en s'altre y no hem podré conteni de plorá. ¡Pobre Feliu! ¡Pobre perdiueta!

Y aquí D. Gobriel li diu

perque de fe espants acabi:

—Vosté ma deixi sa gabi

que jo tench una perdiu

y no es cregui que l'alabi

pues te un capét lo més viu

y la guard dins una aubabi.

CAP VERJO.

Propaganda oculta

Ses damas de Estropajosa no reparan en perdre temps y emplea molta saliva sucant ets ays, per veure si arribarán a conseguí que totas ses modistes (mestres y oficiales) s'allistin a n'es Patronat Católich, y per lo meteix visiten diariament ses mestres de tallé en so fi de que no admetin cap atlota de ses que figuran a sa Casa d'es Poble.

Dues d'aqueixas virtuosas damas, la setmana pasada visitaren una mestre de ses mes anomenades, y li proposaren sa no admisió de ses *huelguistas*, però sa mestre les contestá que ella era sa menos indicada per secundá aquella idea, y es mateix temps les va di:—Señoras, tengan en comta que jo som una de tantes victimas, y que tan sols no puch treure es cap a n'es balcó, porque he tengut sa fatalidad de caure amb un homo que despues d'essé molt atreuit, es molt llarg de mans, tot lo cual m'ha ocasionat disguts bastant serios y entre una cosa y s'altre he perduda bastant parroquia; així es, que ma veitx impossibilitada de poré triá ses atlotes que jo voldria. No fa gaire, que una atlota de ses bones, ma deixá sa feina en banda y prengué escala, porque es meü homo li mandá que li aficás un botó a sa bragueta d'es pantalóns que duya posats, y que jo ma figur que el s'havia arrebassat aposta, com axí heu compregué també ella.

Va durá una temporada que fingint tení doló a s'esquena, cridave ses atlotes porque li ajudasen a posarse s'americana, y ma creguen, que en Bergés quedave *tamanito* es costat d'ell, per fé de *Pobre Valbuena*.

Així es, molt señoras meues, y en gran sentiment les he dedi, que ma es imposible atendre ses seues pre-tensions y tant per lo que les he manifestat, com per altres cosas que les he de callá, ma veitx obligada a admetre ses atlotes que vulguin vení, tant si perteneixen a una part com a s'altre, de lo contrari hauria de tancá es tallé.

En aquest cas (contestaren ses damas) lo milló seria tení una entrevista en so seu marit, o si vosté mos digués qui es es seu confés; veuríem si per devall má, podríem posarlo a retxa, sense que ell s'enterás de sa nostra intervenció, y si la cosa s'arreglava, com espè-rám, despues noltros li enviariem atlotes de ses **nostres** ja que estariem segures de que no serian molestades, y tan sols ferien es trebay que los manaria sa mestre.

—Aquesta proposició no ma desagrada, y los agrairé de bon có que heu fassen quant mes prest milló, que jo desde are ja promet una novena a Santa Rita si en sortim en la nostra. Així quedám.

Truy-Truy.

Toros amb casa

—Tomeu, ¿que no vens a n'es toros?
—Bons toros tench a cameua Bernat.
—¿Que heyá malalt amb casa?
—No gracies a Deu, però es pitjó.
—Disguts de famili ¿veritat?
—Cameua es un Infern. Tu be saps que jo estava empleat a n'es tranvies, ma despatxaren per fé lloch a un altre y.....

—Es estrañy, essent que tens tant de bó amb Don Juan.

—Saps que es de gros Bernat. Sa meua dona m'enfoca que D. Juan li digué que no m'apurás, que si m'havien posat cesant, era porque descansás y que mentres es diná no falti a sa taula, lo demés son cuentos.

—¡Caramba! Dítxós tu.
—No t'hen rigas de sa meua desgracia que quant jo vetj axó estich fet un Miura.

—¡Que Miura ni Maura! Pues ta tench enveja, porque perventura jo gosaria de sa vida igual que tu, si no hagués tengut sa fatalidad de caure amb falta quant festetjava sa que avuy es sa meua dona, y duch sa creu matrimonial amb un fenómeno de fealdad, torta, retada, coixa y esportellada per añadidura. ¡Que es de vé que de joves no pensám per quant serém veis.

—M'admira sa teua fresca Bernat.

—Si no t'has de preocupá; aném a n'es toros y *que diga la gente*, que mentres D. Juan sia amich de sa teua dona, tu be ta pots pendre es *lujo* de veure es toros desde s'ombra.

—Mes toros que es de cameua.....

—No sies torpe que jo voldria que es sol s'apagás per sempre, que quiebrassen ses compañes de gas y d'electricidad, que desaparequesessen es mistos y que estassem amb oscuridad permanent a fi de que vengués s'igualdad amb quant a ses dones guapas y feás; ja heu crech si enviaria na Pixedis a fé elefa a D. Juan; matlle-varia dobbés per ferli posá un uy de vidre, li taparia es clots de sa retadura amb pasteta d'aquella que sa posen ses señores artificials y D. Juan que li posás lo que volgues, maldement li posás.... un cartutxo d'esterlines dins sa má, jo no la reñeria ni m'enfadaria. Aném a n'es toros y pren entrada per tots dos que a D. Juan no li vé d'aquí.

—Bons toros ma canten; has de contá que a cameua tench una corrida completa; sa meua dona.....

—Está macisa n'Antonia.

—Es com si diguessem una vaca, sa sogra....

—Vaje un esgotzi que heyá amb Madó Paula.

—D. Juan... bé, D. Juan es....

—Abóca; un picadó y que pica, y que pica.

—No ha de picá Bernat

y a canostra heyá renou

perque amb tot aquest bugat

a dirté sa veritat

comprenc que jo som es *Veragua*.

—Aném a n'es toros y no ta preocupis amb alló de *«Ser humanitorio para con tus semejantes.»*

S'HEREU DE CAN PRUNA.

ESTELLICONS

De sa Pescateria d'es Mollet

No mos quedarà mes remey a n'es que trabayám a n'ets astilleros de per aquells andurrials, que torná sords de nás, cegos de vista, y dus d'oreya, pues tenim unes patrones tant poch delicades y tan empatxades, que converteixen *aquellas immedicaciones* amb una verdadera *pocilga*.

Ni a «Can Frasquet» sa veuen tantes tortades ni n'hi há de tants de tamañys com allá, ni a n'el Marne feyen tant de renou ses bombas explosives com hen fan ses seues ametralladores, ni a n'es carnatje put tant eom lo que ellas payexen.

Es un escandol, una porqueria y una verdadera asquerosidad.

A n'es que a n'aquells voltants trabayám per sa pesseta, heurém d'usá una careta contra es gassos asficiants que heyá a n'aquella plasseta.

43 mestres d'aixe.

Diumenje día 25 heyá toros

Elsat d'estiu y reforsat

Si voléu du es peu curiós tant es mascles com famellas, passau per Can Estarellas ja que ell te un calsat lujós el cual podréu calsarvos tant passarells com ninetes. ja que allá heya sabetetes les quals no admeten escusa que son lo que are mes susa y costen pocas pessetes.

Colón 68

89 UJOYA

Coses d'Algaida

Com mes va mes vela amb so dixós clero. Are que no és es Rectó, son es Vicaris. S'altre vespre anaren a passá un rosari de mort y a mitjan lloch, sa posaren a riure haguentsé d'aturá de resá a causa d'ets esclafits de riayes que feyen pues no era d'extraña que en mal surat covat es máquina y es Pianero cantant havien vist ses seues QUEDIRES a rotlada y de resultes d'aquesta comedi, s'aixecaren y fujiren sense haversé senats ni di bona nit. ¡Ojo que no vos deixám de vista!

Un desenganat.

De Manacó siulen

Per aquí tenim una passarella que te tantes ganes de mascle, que cuant veu que ets homos que a ella li agraden no si arramben, sa posa a criticarlós deixantlós sense pel ni pell.

Y a n'aquesta verderaia que tant mos ha criticat, li comanám vaje a escola y compri una Urbanidad.

Blévame al cine mamá

Es Cine «La Protetora» que és es mes perfeccionat. vos fa cosa encantadora el cual xifla y enamora a cualquier aficionat.

CINE

CINE

De Costitx

Per aquí tenim dues beates sivillanes, que no pasen ni a les foscas. Son d'aquellas que entregan ets óssos a Deu y ses popes a n'el Dimoni. Cercan enamorat a raja tablas per devés es mostradó d'en Rata y per s'ausiná d'en Magre. Noltros que som fadrins per la gracia de Deu y perque tenim es coneixement cumplit, cuant les veim ja les deim:

«Te conozco bacalao aunque vengas disfrazao.»

Mes de María de Santañy

Diumenje passat mentres dues jermanes mesdemarieres anaven a n'es Mes de María, a s'esquelonada de l'Iglesia verén un boliquet, s'acalaren, el cuhiren, el desembolicaren y sa trobaren amb un sisús enfundat amb una bufeta de goma (que no era d'el Ram) al cual entregaren a s'escolá qui el sa posá dins sa butxaca, però sa mala sort volgué que li caigués dins sa canastre de ses flos y una beata d'es carré de Felanitx que anava a pendre una floreta, sa topá amb alló y exclamá: ¡Oh quina pell mes fina!

Aflotes d'aquest poblet estau un poch mes alerta que en trobá algun boliquet no estiga ben ple de m....

NOTA: Hem trobat una carta de bon humor y cita. Es qui acredití essé es seu dueño y la vulga, pot passá per ca es Corresponsal: o de lo contrari la publicarem integra dia 6 de Juny a demunt es FOCH Y FUM.

¿Que li passa a n'es Barbó?

Tenim es present número llest y no hem rebut correspondencia d'es Barbó Inquero. Estám intranquils per sebre si li ha ocurrida alguna novedad.

No heya com sa claredad

Posau s'electricidad si amb claró voleu está tenguentó ben instalat. Si en Tomeu Pons no heu cercat d'es pebre vos costará.

Telegrama de Felanitx (Urgente)

Representat Rey Herodes Manacori Teatro Principal étsit monumental enhorabona autós.

Jovellanos 12-3.

Jovellanos 12-3.

Un, dos, tres... ¡¡¡Sus!!!

Cap a Can Juan Sansó que es sa Fonda d'el Peró es lloch mes net, mes segú y ahont sa menja milló hont fan grossa sa racció y aumentan amb parroquians treballant sense descans amb menjarets d'importancia y es dueños amb sa ganancia creis que sa rentan ses mans.

Estreno d'«El Rey Herodes Manacori»

Temps feya que sa Ciutat Manacorina esperava amb impaciencia veure amb escena sa monumental semi-parodia «El Rey Herodes Manacori» ahont en Mitja Bota sabé identificá ets usuristes personatjes y treurerlós ses mangarrufes, però dijous dia 15, tengué lloch s'estreno a n'es Teatro Centro Variedades y tant era s'interés que havia despertat obra, que dies abans de sa funció, ja estaven entrades y localidades agotades.

Ets usurés feyen flamada, tot heu provaren, inclús intentaren comprar alguns artistes d'es que hey vien de pendre part, però com es natural, ets artistes que es trobaren entre el deber y el ridiculo, es decidiren per lo primé y a s'escena falta jent.

Comensa es prólech, y cuant es públich vé a mestre Frau amb una senayeta plena de sofrít amb sa má y es «dale que te crió cadireta y barraró» a sa boca, esclafí amb riure, y aplaudi en Jaumet Tomás el cual perexia fet amb so mateix motlo que feyen el jitano mallorquin.

S'alsa es teló de calle, y allá en pleno juicio

m'afinaren en Llampayes a n'el cual en Pinoy feya y amb tanta perfecció el treya que es morfen de riayes.

Cuant sortiren es tres Reys d'Orient y sa música tocá es «no me mates» es públich comensá a riure y exclamá: ¡Es Guixé! ¡Aquell de sa cartera! ¡En Ribotet! Va essé un fenomenal éxit. No menos cuant cantá sa Sibitla esvergant veritats com un temple y es Doctors de la Lley que acabaren de cloure es marro.

A s'epílech final, en Pinoy fent de Dimoni obtengué un exitazo may calculat y molt mes cuant pegá fitorada a Madó Boeta que feya espants dins sa caldera.

S'obra amb conjunt, va essé d'efecta estupendo, tant, que divenres l'hagueren de repeti y a petició d'es públich, si no heya res de nou, dijous dia 29 (dia de L'Ascenció) sa posará de bell nou tant si plou com si no plou, completant es programa números archi-requete-pistonuts que ferán acudí novament es públich a n'es Teatro.

Y com a final honorós los he de dá fent s'accés, pésame a n'ets usurés felicitant ets autós.

Bartomeu Gay

Pintó com ell no n'hi há y es per demés que hen cerquéu perque amb cuestió de pintá barato y bé com heu fa creismé que no hen trobaréu.

Telegrama de Puigpuñent

Panxeta posa pessa formatje demunt abre l'hey prenen protesta diu ha posat deu duros fulana hey va no troba res. Setmana qui vé datos concrets.

Reclám per Buje

Hem rebut unes cuantes baixes d'aquest poble, pero mos extraña que alguns mos remetin números de fá uns cuants mesos y no es corrent. Heu feim a sebre, perque sa podria doná es cas de que fos una martingala d'es Vicari (que es homo de molta influencia y sinó basta recordá que cuant una cosa ve de sort, solen dí: «ha estat per vies d'es Vicari de Buje», y d'essé axí, noltros ja li dariem su mercedo. Si heya cap suscriptó que sense haversé dat de baixa no rebí es setmanari, que mos avisi immediatament y ja apurarém ses responsabilidades.

Vamos allá

A Bons Ayres a menjá are que ja ve s'estiu que és es milló punt que heya per divertirsé y gosa aquell qui sap perque viu.

Coses d'Artá

Divenres passat es capvespre, explotá p'es poble una bomba, la cual anunciá que per dins la Parroquia y amb plenes Corante Hores, sa mogué una brega entre

Bons Ayres

Bons Ayres

Rectó y escolá y no creguéu que fos cuestió de fé cap conquista era negoci de cera es que motivá s'eseandoi, que sense respectá es lloch sagrat ni es devots especiadós, es Bebel entregá ses claus a son amo y señó y es despedí.

De resultes de sa brega, mos trobarem amb crisis sacrista: unes tres hores pero amb ses consultes ministerials, torná pendre posesori y renació la calma.

Si axó fan es primés ministros de Deu, ¿que han de fé aquells que ni siquiera son soldats?

Es ben hora que sa nostra primera Autoridad Eclesiástica demani es relevo, y axí s'acabarán d'una vegada ets ódis y rencórs que sa majoria d'es poble te contra éll.

NOTA: La setmana qui vé parlarém d'asuntos privats y será grós.

Llengonissa.

Tapissé--Pep Pons

Feina d'el tot ben deixada amb cortinatjes d'es bons vos assegura en Pep Pons dantlleuós garantisadu. Te una pressa may somiada que sembla que es desxondeixen qui casarsé conseguixen y una caseta arreglada amb molt bon gust adornada amb tapices que embelleixen.

Merced 25

Merced 25

Es frare de Lluch

Deu el va castigá. S'altre dia estava demunt sa trona predicant contra es FOCH Y FUM y amb un moment d'etsaltació, pegá per avall y desgraciadament sa rompé una cama.

Fort; Deu el va castigá; axí eis ensumen.

Gloses Binisaladeras (Continuació)

Si de mi n'hagués xerrat com d'aquells quatre innocents, li haguera romput ses dents y hasta ses vols d'es cap. M'ha arribat a ses oreyas de que ma vols fe tancá pero te de fé constá que a presili també heya un bon puesto per ses réyes. Cuant sapieu qui vos crítica vos enviare es FOCH Y FUM perque es precis teni llum y de vergofia una mica y si axó prens malament perque hey tengas res que dí, alerta que en tornari hey heurá mes aigordent. Are ta don a fria; xerra que molt poch ta cósta perque en veni sa resposta molt malament t'anirà.

Prop d'es Café Francés

Llempia que ta llempia está en Tomeu Enseñat, fent parroquiáns cada dia y és es Coix sense mania qui mes net deixa es calsat.

ES COIX

ES COIX

De Buñola (huelga d'albañils)

Amparats p'es drets que mos consedeix es Goveva, dia 11 d'aquest mes demanarem sa jornada de 8 hores y mitx real d'aument, consentits a no presentarmós a n'es trebayis no mos acceptaven tant justa com necesaria petició.

Reunits es mestres, acordaren no admetre cap huelguista (y conste que a sa petició la feyen fé varios patróns) amanassantmós que aniriam a cercá esquiróls a Santa María y pagariem cara sa nostra malcriadesa. ¡Ca Barret! ¿Vos figurau que per tot impera sa cafreria y caciquisma que heya a Buñola? No, no y no. Obrés de Santa María no hen vendrán, perque son menestrals que estimen sa pell y es companeros, per lo cual, no traicionarán sa causa perque seguescan comiendo la sopa boba quatre vagos mestrets o sien pois entrats amb costura.

Aviat sortiran coses grosses a llum, com es are es dos reals que mamaven diariament demunt cada obré, per axó estau tant grassos.

Ya llegará su san martin a n'aquell cacique que recorria ses mines Carretera d'Orient comunicant a n'ets encarregats no admetes en cap huelguista.

¡Endevant picapadrés y visca es Proletarisma! ¡Visca s'Unió y es Porqués! (Volia dí y es Progrés.) ¡Abajo tot caciquisma!

T. V. O.

Sindicato 116

La Fortuna comprará máquinas veyas y usades y de noves reforsades, de marca vos na vendrá. Oli, guyes tot allá heu tendréu amb baratura y adamés cosa segura de lo que es profit s'hen treu advertintlvós que amb so preu gran ganga vos assegura.

La Fortuna

La Fortuna